

Sygn. akt III AUa 110/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 25 maja 2022 r. w L.

sprawy P. R.

przeciwko Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Likwidatorowi Funduszu Alimentacyjnego

o uchylenie decyzji w przedmiocie rozłożenia na raty należności

likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego

na skutek apelacji Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 3 grudnia 2021 r. sygn. akt VIII U 843/21

oddala apelację

Krzysztof Szewczak

III AUa 110/22

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 8 lutego 2021 r. Likwidator Funduszu Alimentacyjnego – Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 162 § 2 i 108 § 1 k.p.a., uchylił decyzję nr (...) z dnia (...) o rozłożeniu P. R. na raty należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu alimentacyjnego w łącznej wysokości 30 244,52 zł z powodu nieopłacenia trzech rat płatnych odpowiednio w dniach: 5 listopada 2020 r., 7 grudnia 2020 r. i 5 stycznia 2021 r., których termin wymagalności upłynął.

W odwołaniu od tej decyzji P. R. w istocie domagał się jej zmiany poprzez nieuchylenie decyzji nr (...) z dnia (...). Podniósł przy tym, że nie mógł uiścić rat, ponieważ otrzymuje świadczenie w wysokości zaledwie 545,98 zł z powodu zajęcia go przez komornika, pomimo zawieszenia egzekucji.

W odpowiedzi na odwołanie Likwidator Funduszu Alimentacyjnego – Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnosił o oddalenie odwołania i wywodził jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję poprzez nieuchylenie decyzji nr (...) z dnia (...).

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że decyzją z dnia (...), nr (...), należność P. R. z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłat na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej wysokości 30 344,52 zł została rozłożona na 12 rat miesięcznych rat na okres od 5 listopada 2020 r. do 5 października 2021 r., 11 rat w wysokości po 800 zł oraz ostatnia rata w kwocie 21 444,52 zł.

W okresie od października 2020 r. do stycznia 2021 r. wnioskodawca uzyskiwał dochód miesięczny ze świadczenia wypłacanego przez ZUS w wysokości 2 309,58 zł, przy czym wypłacane mu były jedynie kwoty po 545,98 zł ze względu na zajęcie dokonane w sprawie sygn. akt(...) przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Lublin-Wschód z siedzibą w Ś. K. D., z wniosku ZUS Oddziału w O. działającego w imieniu Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego. W postępowaniu tym dokonano zajęcia emerytury wnioskodawcy.

Postanowieniem komornika sądowego z dnia 21 października 2020 r. postępowanie egzekucyjne zostało zawieszona na wniosek wierzyciela.

W dniu 15 lutego 2021 r. do komornika sądowego wpłynął wniosek wierzyciela o podjęcie zawieszonych postępowania. W dniu 22 lutego 2021 r. organ egzekucyjny podjął zawieszona postępowanie, po czym zwrócił się do Oddziału (...) Sądu Rejonowego Lublin-Wschód z siedzibą w Ś. o zwrot z depozytu kwot po 1 385,74 wraz z odsetkami, wypłaconych przez dłużnika P. R. odpowiednio w dniach: 22 października 2020 r., 24 listopada 2020 r., 23 grudnia 2020 r., 22 stycznia 2021 r. i 24 lutego 2021 r., które zostały złożone do depozytu sądowego ze względu na zawieszenie postępowania egzekucyjnego.

Wnioskodawca nie dokonał wpłat rat należności na rachunek pozwanego zgodnie z decyzją z dnia (...) (okoliczność bezsporna).

Wnioskodawca został poinformowany przez komornika sądowego, że zawieszenie postępowania nie powoduje uchylenia zajęcia i skutków z nim związanych, w szczególności dłużnik nie ma prawa odbioru zajętego świadczenia, które przekazywane jest na rachunek depozytowy Ministra Finansów (k. 7).

Należność wnioskodawcy według stanu na dzień 7 czerwca 2021 r. wynosiła 19 850 zł ze względu na wpłaty egzekucyjne.

Sąd Okręgowy podniósł, że okoliczności faktyczne sprawy niniejszej były bezsporne, natomiast spór dotyczył ustalenia, czy Likwidator Funduszu Alimentacyjnego zaskarżoną decyzją zasadnie uchylił wydaną przez siebie decyzję nr (...) z dnia (...) o rozłożeniu na raty należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 30 244,52 zł, w sytuacji, gdy skarżący wskazywał, że to realizowane potrącenia z jego emerytury na podstawie zajęcia komorniczego uniemożliwiały mu wywiązywanie się z zawartego układu ratalnego.

Sąd I instancji dalej wskazał, że zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 111 ze zm.), w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Zgodnie z art. 162 § 2 k.p.a. organ administracji publicznej, który wydał decyzję w pierwszej instancji, uchyli decyzję, jeżeli została ona wydana z zastrzeżeniem dopełnienia określonych czynności, a strona nie dopełniła tych czynności w wyznaczonym terminie. Stosownie natomiast do art. 108 § 1 k.p.a. decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo

dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wnioskodawca w związku z prowadzoną wobec niego egzekucją został pozbawiony możliwości wywiązania się z zawartego układu ratalnego. Kwoty, które pozostawały do dyspozycji zobowiązanego, po potrąceniach dokonywanych w każdym kolejnym miesiącu przez komornika sądowego z zajętej przez niego emerytury wnioskodawcy, były niewystarczające do samodzielnego utrzymania się i jednoczesnego opłacania rat z tytułu zadłużenia wobec Likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego, bliżej określonych w decyzji nr (...) z dnia (...). Nie ulega wątpliwości, że wysokość 11 kolejnych rat miesięcznych wynikających z harmonogramu spłat przewidzianego w zawartym układzie ratalnym wynosiła 800 zł, podczas gdy kwota pozostająca z wypłacanej emerytury, po potrąceniu dokonany przez komornika sądowego w ramach prowadzonej egzekucji, wynosiła miesięcznie 545,98 zł. Wnioskodawca pozostawał w przekonaniu (błędnym), że po wydaniu decyzji w przedmiocie rozłożenia świadczenia na raty i zawieszeniu postępowania egzekucyjnego, będzie mógł dysponować emeryturą w pełnej wysokości i z niej spłacać ustalone raty po 800 zł. W tych okolicznościach skarżący z przyczyn od siebie niezależnych nie uiszczał rat w wyznaczonych terminach. Kluczowe dla rozstrzygnięcia sprawy jest to, że należności wierzyciela faktycznie były w pewnym sensie zaspokajane (i to z nadatkiem), ponieważ świadczenie emerytalne wnioskodawcy było zajęte w postępowaniu egzekucyjnym i kwoty potrącone z tego tytułu, choć nie były przekazywane bezpośrednio wierzycielowi, były złożone do depozytu sądowego, po czym, po podjęciu zawieszono postępowania egzekucyjnego, zostały wypłacone wierzycielowi.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że nie zostały spełnione przesłanki uchylenia decyzji z dnia (...), nr (...), o których mowa w art. 162 § 2 k.p.a. i w związku z tym zmienił zaskarżoną decyzję poprzez ustalenie braku podstaw do uchylenia ostatnio powołanej decyzji.

Apelację od tego wyroku wniósł Likwidator Funduszu Alimentacyjnego – Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości, apelant zarzucił mu:

1/ naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. 2020 r. , poz. 111) poprzez zmianę decyzji nr (...) z dnia 8 lutego 2021w ten sposób, że Sąd I instancji nie uchylił wobec P. R. decyzji nr (...) z dnia (...) o rozłożeniu na raty należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w sytuacji gdy nie zostały spełnione warunki określone w tym przepisie;

2/ naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie:

a/ art. 162 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego poprzez zmianę decyzji nr (...) z dnia 8 lutego 2021 r. w ten sposób, że nie uchylił wobec P. R. decyzji nr (...) z dnia (...) o rozłożeniu na raty należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w sytuacji gdy nie zostały spełnione warunki określone w układzie ratalnym zawartym między skarżącym a apelantem;

b/ art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów i zmianę zaskarżonej decyzji poprzez nieuchylenie decyzji nr (...) z dnia (...), podczas gdy dowody zgromadzone w sprawie nie uzasadniają takiego rozstrzygnięcia.

W konsekwencji tych zarzutów apelant wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchyleniem zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne, zarówno poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czyniąc je, stosownie do art. 387 § 2¹ k.p.c., podstawą własnego rozstrzygnięcia, wobec czego zbędne jest ponowne ich przedstawianie.

W apelacji przedstawione zostały zarówno zarzuty naruszenia prawa materialnego, jak i procesowego. W tym miejscu należy zauważyć, że prawidłowość zastosowania lub wykładni prawa materialnego może być właściwie oceniona jedynie na kanwie niewadliwie ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Skuteczne zatem zgłoszenie zarzutu dotyczącego naruszenia prawa materialnego wchodzi zasadniczo w rachubę tylko wtedy, gdy ustalony przez sąd pierwszej instancji stan faktyczny, będący podstawą zaskarżonego wyroku, nie budzi zastrzeżeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1997 r., II CKN 60/97 – OSNC 1997, z. 9, poz. 128; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 1997 r., II CKN 188/97 – LEX nr 1228728; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1999 r., II CKN 525/98 – LEX nr 1213499; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2000 r., II CKN 1061/98 – LEX nr 749997; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2002 r., IV CKN 1547/00 – LEX nr 78324 oraz uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2007 r., II CSK 273/07 – LEX nr 621239).

W pierwszej kolejności należy się odnieść do zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Zarzut ten należało uznać za całkowicie chybiony. W tym miejscu należy zauważyć, że ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny nie był sporny. Sąd I instancji dokonał ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej na podstawie dowodu z przesłuchania wnioskodawcy oraz przede wszystkim na podstawie dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane przez strony. Z treści apelacji nie wynika, że apelant kwestionuje zeznania złożone przez P. R. bądź inne dowody, na podstawie których Sąd Okręgowy dokonał ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej. W tej sytuacji obdarzenie wiarą tych dowodów nie nasuwa żadnych zastrzeżeń. Apelant nie wskazał na czym polega przekroczenie przez Sąd I instancji granic swobodnej oceny dowodów, zakreślonych dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c., przy dokonywaniu oceny dowodów przeprowadzonych w postępowaniu przed tym Sądem.

We wstępie do oceny pozostałych zarzutów przedstawionych w apelacji należy stwierdzić, że prawidłowo Sąd Okręgowy uznał, iż wnioskodawca P. R. w związku z prowadzoną w okresie od października 2020 r. do lutego 2021 r. egzekucją z jego emerytury został pozbawiony możliwości wywiązania się w tym czasie z układu ratalnego potwierdzonego decyzją nr (...) z dnia (...). Kwoty, które pozostawały do dyspozycji odwołującego się, po dokonaniu przez komornika potrąceń z zajętej emerytury, nie były wystarczające do spłaty w całości i w terminie rat zadłużenia, których wysokość została określona w układzie ratalnym. Z niekwestionowanych przez apelanta ustaleń Sądu I instancji wynika, że w związku z egzekucją z emerytury P. R., po dokonanych przez komornika sądowego potrąceniach, z tego świadczenia pozostawała wnioskodawcy do wypłaty kwota 545,98 zł, która niewątpliwie nie pozwalała na wywiązanie się przez niego z układu ratalnego poprzez spłatę miesięcznych rat w kwotach po 800 zł. Ocena możliwości wywiązania się P. R. z w/w układu ratalnego, wbrew odmiennemu zapatrywaniu wyrażonemu w apelacji, nie może być dokonywana z uwzględnieniem emerytury żony wnioskodawcy, ponieważ nie jest ona dłużnikiem Likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego. Co więcej, nawet hipotetyczne uwzględnienie tego świadczenia przy dokonywaniu powyższej oceny, sprawia, iż średnio miesięcznie do dyspozycji wnioskodawcy i jego żony postawione były środki pieniężne w wysokości po około 900 zł na osobę. Na każde z nich przypadają więc środki w wysokości poniżej pewnego minimum socjalnego, jakie jest wyznaczane przez minimalne świadczenia wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W tej sytuacji twierdzenie, że P. R. miał możliwość, bez uszczerbku dla własnego koniecznego utrzymania, terminowego spłacania rat należności Likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego określonych w układzie ratalnym, potwierdzonym decyzją nr (...) z dnia (...), nie miało żadnych uzasadnionych podstaw.

Oceny zarzutów przedstawionych w apelacji nie można dokonywać z pominięciem czynności, które zostały podjęte przez apelanta jako wierzyciela w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Ś. w sprawie egzekucyjnej sygn. akt(...). Na wniosek z dnia 12 października 2020 r., złożony przez apelanta jako wierzyciela (kopia tego wniosku – k. 35 a.s.),

postępowanie egzekucyjne w tej sprawie zostało zawieszono postanowieniem komornika z dnia 21 października 2020 r. (kopia postanowienia – k. 36 a.s.). Okolicznością bezsporną w sprawie niniejszej jest to, że komornik sądowy w istocie kontynuował to postępowanie egzekucyjne, bowiem pomimo jego zawieszenia w dalszym ciągu dokonywał potrąceń z zajętej emerytury na poczet egzekwowanych należności oraz kosztów egzekucyjnych, a jedynie wstrzymywał się w tym czasie z przekazywaniem wierzycielowi wyegzekwowanych należności i składał je do depozytu sądowego. Pozostawało to w rażącej sprzeczności z art. 818 i nast. k.p.c. i wypaczało istotę zawieszenia postępowania egzekucyjnego, bowiem postanowienie o zawieszeniu tego postępowania ma ten skutek, że powoduje zawieszenie wszelkich czynności egzekucyjnych. Oznacza to, że postanowienie komornika sądowego z dnia 21 października 2020 r. o zwieszeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie sygn. akt (...) winno było powodować również zawieszenie potrąceń przez komornika z zajętej przez niego emerytury P. R.. Apelant nie podjął żadnych czynności mających na celu sprawdzenie, czy komornik sądowy poprzez zawieszenie potrąceń z emerytury wnioskodawcy stwarza mu realne warunki wywiązania się z układu ratalnego. Informacji o dokonywaniu przez komornika potrąceń z emerytury w okresie od zawieszenia postępowania (postanowienie komornika z dnia 21 października 2020 r.) do podjęcia zawieszono postępowania (postanowienie komornika z dnia 22 lutego 2021 r.) apelant mógł zasięgnąć zarówno od komornika sądowego, jak i od organu wypłacającego wnioskodawcy emeryturę, tj. od ZUS Oddziału w L. i w przypadku powzięcia takiej informacji mógł złożyć do właściwego sądu rejonowego skargę na te czynności komornika, wszak w jego interesie leżało wykonanie przez wnioskodawcę w/w układu ratalnego. Brak reakcji apelanta jako wierzyciela na nieprawidłową, sprzeczną z przepisami art. 818 i nast. k.p.c., praktykę komornika sądowego polegającą na podejmowaniu czynności egzekucyjnych, a takimi przecież były potrącenia egzekwowanej należności z zajętej emerytury dłużnika, w czasie zawieszenia postępowania egzekucyjnego, poważnie osłabiało możliwość wykonania przez P. R. obowiązków wynikających z układu ratalnego, tj. spłaty miesięcznych rat w kwotach po 800 zł.

Mając to wszystko na uwadze, zarzuty obrazy art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (obecnie t.j. Dz.U. 2022 r., 615) oraz art. 162 § 2 k.p.a. należało uznać za całkowicie chybione. Zaskarżony wyrok nie tylko nie narusza tych przepisów, lecz stwarza realną możliwość, przy zachowaniu przez apelanta odpowiedniej aktywności w postępowaniu egzekucyjnym w sprawie sygn. akt (...), wywiązania się przez P. R. z układu ratalnego potwierdzonego decyzją nr (...) z dnia (...).

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu, czemu Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., dał wyraz w sentencji wyroku.